

S.111–118.

Duzha I. A., post-graduate student at Public institution of “Ukrainian National Academy of Sciences World history research establishment” (Ukraine, Kiev), kitne_box@ukr.net

U.S. regional leadership at APR recovery strategy by B.Obama administration

The article examines the current US President Barack Obama foreign policy enterprises concerning the Asia-Pacific region. Considerable attention is paid for the sequential inspection of United States retrieve of the leadership positions in the Asia-Pacific region, as well as their achievements that have taken place during the 2009–2014 coinciding the declared strategy. The major threats that take place in isolation from the US Asia-Pacific, including the loss of leadership due to the successful evolution of relations in Asia Pacific without the mediation of the United States are mentioned. The publication underlines that the new presidential administration employs mostly the “soft power” methods to implement its strategy for the lost positions at APR restore. The author makes the conclusion that the US consistently is moving towards recovery leading position in Asia Pacific. In conditions of US image restoring the international community in Washington is likely to get enough response to American initiatives as well as the international community concessions and will unite the loyal to US coalition. Settling down in the APR, the US will benefit in two ways: they will obtain the profitable economic benefits and will prevent national interest threatening trends.

Keywords: USA, Asia-Pacific region, leadership, Obama, strategy, foreign policy, geopolitics

Дужа І. А., аспірант, ГУ “Інститут всемирной истории НАН Украины” (Україна, Київ), kitne_box@ukr.net

Стратегія повернення регіонального лідерства США в АТР адміністрацією Б.Обами

Рассматриваются внешнеполитические инициативы действующего президента США Б.Обамы по Азиатско-Тихоокеанскому региону. Значительное внимание уделяется поэтапному рассмотрению шагов по восстановлению имиджа Соединенных Штатов в АТР, а также достижений, которые имели место в ходе реализации провозглашенной стратегии в течение 2009–2014 гг. Указываются главные угрозы, которые имеют место при обособленности США от АТР, в частности потеря лидерских позиций ввиду на успешное эволюционирование отношений в АТР без посредничества США. В публикации отмечается, что новая администрация главы государства использует преимущественно “мягкую силу” для реализации своей стратегии по восстановлению утраченных позиций. Автор приходит к выводу, что США последовательно движутся в направлении восстановления лидерских позиций в АТР. В условиях восстановления имиджа США в международном сообществе у Вашингтона достаточно шансов получить отзыв американским инициативам и даже уступки международного сообщества, что позволит сплотить вокруг себя лояльную коалицию. Закрепляясь в АТР, США выигрывают сразу в двух аспектах: получают экономическую выгоду и предупреждают угрожающие национальному интересу тенденции.

Ключевые слова: США, АТР, лидерство, Обама, стратегия, внешняя политика, геополитика.

* * *

УДК 327.82(470+571:478+477)“1995/1997”

Пінцак В. І.

кандидат політичних наук, асистент кафедри історії нового та новітнього часу, Чернівецький національний університетім. Юрія Федьковича (Україна, Чернівці), pintsak@mail.ua

ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКИ Є. ПРИМАКОВА У ВРЕГУЛЮВАННІ ПРИДНІСТРОВСЬКОГО КОНФЛІКТУ

На тлі розгляду активізації дій України у врегулюванні Придністровського конфлікту впродовж 1995–1997 рр. аналізується зовнішня політика Російської Федерації щодо Молдови та України.

Метою даної публікації є аналіз плану Євгена Примакова щодо мирного врегулювання Придністровського конфлікту та оцінка наслідків гіпотетичного прирощення території України за рахунок Придністров'я.

Застосовані автором такі методи дослідження, як аналіз, синтез та моделювання дали можливість одержати наступні висновки. План мирного врегулювання Є.Примакова був лише складовою загальної політики посилення російського впливу у регіоні. Придністровський конфлікт виступав в якості об'єкту політики і, водночас, інструменту збереження зони впливу Російської Федерації у Причорноморському регіоні. Гіпотетичне прирощення території України шляхом включення Придністров'я до її складу становить загрозу її суверенітету.

Ключові слова: Придністровський конфлікт, Україна, Російська Федерація, Новоросія, “спільна держава”.

Відсутність прийнятної моделі мирного врегулювання Придністровського конфлікту в умовах існуючої нині складної геополітичної ситуації у Східній Європі, що пов'язана зі збереженням територіальної цілісності України, становить загрозу реанімації даного “замороженого” конфлікту і є прямим викликом суверенітету України.

Виходячи з цього, критичний аналіз ідеологічних конструкцій та інструментів їхньої реалізації, що використовувалися Російською Федерацією в ході еволюції Придністровського конфлікту (теорія Новоросія модель “спільної держави” Є.Примакова) є важливою складовою аналітичної підтримки стану національної безпеки України.

Останні дослідження і публікації про теорію Новоросії почали масово поширюватися у ЗМІ після відомої промови Володимира Путіна від 17 квітня 2014 року, в якій він окреслив “особливий” історичний шлях південно-східних регіонів України. Нині там масово розповсюджуються відповідні агітаційні матеріали, друкується газета “Новоросія” тощо. Загалом, серед великої кількості інформаційного розмаїття варто виокремити публікацію Станіслава Кметя “Що таке Новоросія і як з нею бути?” [9, с.1]. Автор робить Придністровський конфлікт предметом дослідження, але публікація є цікавою, передусім, з точки зору об'єктивного сприйняття поняття “Новоросія” та політичного прогнозування розвитку подій у регіоні. Розглянемо зазначені аспекти докладніше.

Перші пошуки адекватної до динаміки Придністровського конфлікту політичної позиції адміністрація Президента України Леоніда Кучми розпочала на межі 1995–1996 років. Це пояснюється тодішньою відносною стабілізацією ситуації в Автономній республіці Крим і появою суттєвих змін у відносинах України з Російською Федерацією та Румунією. Відбулися зміни і у зовнішній політиці Придністров'я. Тривалий час з боку Тирасполя спостерігався виключно проросійський зовнішньополітичний вектор, але приблизно з 1996 року на офіційному рівні усе частіше витримувався рівний підхід як до Російської Федерації, так і до України. Навесні 1997 року І.Смірнов, навіть, заявив про можливість входження Придністровської Молдавської Республіки (ПМР) до складу України. Впродовж 1997–1998 років правляча еліта Придністров'я докладала чимало зусиль для прибуття у регіон місії українських військових спостерігачів. Однак, зміни у зовнішній політиці Тирасполя варто сприймати, як форму вираження власного незадоволення низкою аспектів політики Російської Федерації, зокрема, питанням щодо розподілу майна колишньої 14-ї армії, а не як досягнення української дипломатії. Водночас, усі вищезазначені зміни створили сприятливі умови для розбудови політики України щодо врегулювання конфлікту.

На думку дослідників Брюссельського Центру європейських політичних досліджень М.Емерсона і М.Валя внаслідок того, що переговори впродовж 1992–1994 років під егідою ОБСЄ та Російської Федерації себе вичерпали, у 1995 році Україна отримала можливість стати активним учасником процесу врегулювання Придністровського конфлікту [7, с. 168].

В цілому, така думка є слушною, але тільки сукупність усіх зазначених чинників намітила якісні зміни. Розуміння усіма сторонами переговорного процесу того, що участь України у ньому створює ширше поле для політичних комбінацій, дало їй можливість активізувати свої дії у регіоні.

Спочатку Україна дотримувалася так званої “тихої дипломатії”, одним із проявів якої стали постійні клубна зустрічі та консультації восени 1995 року Тимчасового Повіреного у справах України в Республіці Молдова Євгена Левицького з керівництвом у Кишиневі й Тирасполі, представниками Російської Федерації та місії ОБСЄ.

Починаючи з 1996 року Україна активніше залучалася до переговорного процесу. Так, 19 січня 1996 року президент України, разом із президентами Російської Федерації та Республіки Молдова, підписав у Москві “Спільну Заяву про найшвидше політичне врегулювання Придністровського конфлікту” [3, с. 82–83]. У ній акцентувалася увага на необхідності появи документу, який би визначав особливий статус Придністров'я, як складової частини єдиної і територіально цілісної Молдови. У заяві президенти України та Російської Федерації додатково також підтвердили готовність очолюваних ними країн стати офіційними гарантами такого статусу. Того ж року була створена посада Повноваженого представника Президента України у переговорному процесі з політичного врегулювання Придністровського конфлікту.

11 березня 1996 року за посередництва України та Російської Федерації суб'єкти конфлікту підписали Протокол узгоджених питань, який визначав засади майбутнього статусу ПМР [2, с. 87]. Серед них:

- надання Придністров'ю автономії, з урахуванням можливості мати свою конституцію, державну символіку, використовувати в якості офіційної російську, молдавську та українську мови;

- право Придністров'я самостійно встановлювати й підтримувати міжнародні контакти в економічній, науково-технічній і культурній царинах, в інших – за узгодженням з Республікою Молдова;

- повна самостійність Придністров'я у вирішенні питань економічного, соціального і культурного розвитку в інтересах населення, що проживає на території регіону.

Паралельно тривала дипломатична робота безпосередньо у Придністров'ї. Так, наприкінці березня 1996 року у регіоні перебувала делегація України на чолі із заступником міністра закордонних справ Костянтином Грищенком [10, с. 1]. З огляду на попередню відсутність делегацій подібного державного рівня з боку України візит К.Грищенка став значним кроком у формуванні української практичної політики в регіоні. Фактично, це був перший візит такого рівня до Придністров'я, який засвідчив активність української держави у переговорному процесі.

Вищезазначена активізація “придністровської політики” надала можливість Україні впливати на діяльність Об'єднаної Контрольної Комісії (ОКК) [8, с. 187]. Нагадаємо, що ОКК була створена за ініціативою Російської Федерації 21 липня 1992 року [4]. Склад комісії формувалася з представників

Придністров'я, Республіки Молдова і, власне, Російської Федерації, на яких покладалася відповідальність за дотримання миру у регіоні. Поява ОКК означала ліквідацію діючого тоді механізму врегулювання – чотиристоронньої комісії, а разом з нею, і участі України у переговорному процесі.

Нова геополітична ситуація зумовила зміни у роботі ОКК. Комісія розпочала активнішу співпрацю з повноважним представником Президента України у Молдові, зокрема, 9 квітня 1997 року ухвалено рішення про надання можливості Представнику Президента України чи уповноваженим особам брати участь в обговоренні поточних питань та інших заходів, які здійснювалися у межах покладених на неї повноважень [8, с. 187]. Свою згоду Представник Президента України Є.Левицький виразив офіційним підписанням протоколу засідання ОКК [8, с. 187]. Це був перший дипломатичний успіх з часу усунення України від роботи у чотиристоронній комісії, який у сукупності з підписанням згадуваних документів означав повне повернення України до переговорного процесу.

На початку березня 1997 року Л.Кучма взяв участь у роботі Кишинівського саміту [5, с. 1]. У ході офіційного візиту відбулася зустріч з керівниками законодавчої та виконавчої гілок влади Придністров'я Георгієм Маракучою та Ігорем Смірновим. Предметом обговорення став об'ємний пакет документів політичного, економічного і гуманітарного характеру, що передбачав прикордонне співробітництво; митні угоди і транзит вантажів через територію України; введення до зони безпеки українського миротворчого контингенту; відкриття у Придністров'ї Слов'янського університету та української кафедри тощо.

Найбільшої уваги отримало питання виведення особового складу частин колишньої 14-ї армії та вивезення амуніції і боеприпасів зі складів Придністров'я, яке мало здійснюватися через територію України [6, с. 1–2]. Оплата небезпечного транзиту загальною вагою понад 500 тис. тонн, на думку президента України, мала бути мінімальною. Таким чином, Україна засвідчила намір сприяти найшвидшій демілітаризації регіону.

Отже, починаючи з 1996 року і станом на 9 квітня 1997 року Україна взяла участь у появі двох найважливіших документів: “Спільної Заяви про найшвидше політичне врегулювання Придністровського конфлікту” від 19 січня 1996 року і “Протоколу узгоджених питань” від 11 березня 1996 року, які визначали засади майбутнього статусу Придністров'я. Принципи та узгодження викладені у них, були включені до тексту Меморандуму “Про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова і Придністров'ям” [1, с. 1].

Ще до його укладання повноважний представник президента України у Республіці Молдова Є.Левицький заявив, що Україна вітає не стільки сам документ, скільки готовність і прагнення суб'єктів конфлікту до відновлення переговорного процесу [11, с. 1]. З його слів, деякі положення документу не відповідали концепції зовнішньої політики України, зокрема, зазначалося, що СНД бракує досвіду врегулювання конфліктів через відсутність відповідних політичних інструментів. Цьому статусу, на його думку, швидше

відповідала ОБСЄ [11, с. 1]. Проте, незважаючи на ці розбіжності, Президент України Л.Кучма підписав у Москві 8 травня 1997 року Меморандум “Про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова і Придністров’ям” [7, с. 168]. Згідно з ним, Україна набувала статусу країни–гаранта досягнутих угод [1, с. 1]. На прес–конференції президент України декларував готовність очолюваної ним країни взяти участь у відбудові мосту через р. Дністер у районі міста Дубоссари [1, с. 1]. Такі, на перший погляд, другорядні речі належить сприймати, як прагнення офіційного Києва мати реальні інструменти впливу на ситуацію у регіоні.

Отже, документ укладався за посередництва Російської Федерації, ОБСЄ та України. Він є своєрідним витвором сучасної дипломатії з прихованим змістом, авторство якого приписується тодішньому міністру закордонних справ Російської Федерації Євгену Примакову. Меморандум, на нашу думку, містив низку політичних пасток як для Молдови, так і для України. По–перше, у ньому Республіка Молдова та Придністров’я фігурують в якості двох рівноправних сторін переговорного процесу. Це означало, що усі рішення мали ухвалюватися за взаємним погодженням сторін, тому Придністров’я, де–факто, набувало якості суб’єкта міжнародних відносин. По–друге, у документі з’явилася поняття “країн–гарантів”, у ролі яких виступали Російська Федерація та Україна. Їм надавалося право бути гарантами досягнутих угод. Проте найбільша небезпека приховувалася у понятті “спільна держава”, у рамках якої мали будувати свої відносини Молдова і Придністров’я. Вживання цієї термінології передбачало наявність двох рівноправних суб’єктів політичного процесу, тобто Придністров’я прирівнювалося у статусі до Молдови, і вже разом з нею, мало будувати “спільну державу” в межах Молдавської РСР станом на січень 1990 року.

Така формула врегулювання конфлікту влаштувала, насамперед, Російську Федерацію, оскільки саме вона у цьому регіоні володіла і володіє потужними ресурсами і, будучи країною–гарантом, могла маніпулювати “спільною державою” та впливати на позицію України з огляду на власні національні інтереси. Цієї точки зору дотримується провідний фахівець Інституту країн СНД К.Фролов, у зв’язку з чим, наводить наступну аргументацію. На його думку, з моменту проголошення Україною незалежності на її теренах існують дві тенденції, які впливають на її територіальну цілісність. Перша – від’єднання (Крим), друга – гіпотетичне приєднання (Придністров’я). Обидві тенденції були і є викликом державному ладу України. Якщо у першому випадку Україні ще донедавна вдавалося досягати відносних успіхів і, до певної міри, долати проблему сепаратизму у Криму, то у другому вона виявиться зовсім невідготовленою, оскільки ніколи не працювала із землями, розташованими за її державними кордонами, нерідко плутаючи територіальні претензії зі своїми національними інтересами.

Такі погляди, на нашу думку, мають раціональний зміст. Справді, починаючи з 1991 року на території України важко утворюється компліментарний простір. Анклавні території, відмінні за етнічним складом,

досвідом державотворення, ментальністю такі, як Крим і Придністров’я, важко асимілюються, навіть, державами на зразок СРСР. Історично такі території організовуються під завдання утримання межі або зони впливу. Два російськокультурні анклав для України – небезпечне явище, адже вони стають регіонами, які генеруватимуть постійні конфлікти. Розташовуючись поряд із “буферною державою”, такою як Україна, вони, практично, не знищуювані.

Отже, на думку К.Фролова, проблеми Придністров’я і Криму варто розглядати на спільних концептуальних засадах. Таким чином, перед офіційним Києвом гіпотетично поставала дилема: визнати тенденцію територіального прирощення як допустиму, але тоді відповісти адекватним державно–територіальним ладом і створити державний організм, здатний до компліментарного співіснування анклавів та інших територій, які вибиваються з унітарного ладу. В іншому випадку країна зможе мати унітарну форму правління, лише будучи авторитарною.

Нині погляди російського науковця не втратили своєї актуальності. У межах України існують різні культурно–світоглядні простори. Офіційний Київ лише зараз намагається віднайти механізми їхнього органічного поєднання (взаємовигідної асиміляції на зразок “плавильного котла”). Водночас, за будь–якого розвитку подій російськокультурний анклав дуже важко інтегрувати в територіальний устрій України без участі Російської Федерації. Якщо брати до уваги гіпотетичну тенденцію територіального прирощення у вигляді Придністров’я, то регіон є тією критичною масою, яка здатна порушити рівновагу проросійського і прозахідного векторів української внутрішньої і зовнішньої політики. Іншими словами, входження Придністров’я до складу України – це критичне збільшення російського культурно–світоглядного простору, яке сприятиме розгортанню дискусій з приводу статусу російської мови, федералізації країни і, зрештою, призведе до втрати Україною суверенітету. За такого сценарію межа проходитиме по лінії: Тирасполь – Одеса – Севастополь – Донецьк – Луганськ – Харків.

Отже, Придністровський регіон здатний дестабілізувати ситуацію в Україні та Молдові разом узятих, за умови якщо Російська Федерація розглядатиме цей інструмент як необхідний у конкретній ситуації і належним чином ним скористається.

Не виключено, що Є.Примаков мав намір використати слабку ланку державотворення України, зокрема, тенденцію територіального прирощення, яку Київ не зміг тоді осмислити, трансформувати у власних інтересах чи рішуче відкинути. І, тому з метою блокування прозахідного вектору української внутрішньої і зовнішньої політики та посилення проросійського, Російській Федерації необхідно було втягнути Україну до “спільної держави”. Завдяки сценарію Є.Примакова Україна була залучена у формат співробітництва і почала готуватися до введення у регіон свого миротворчого контингенту.

Таким чином, у процес врегулювання була втягнута сторона, яка не зовсім глибоко розуміла сутність того, що відбувалося, і мала не зовсім чітку уяву про свої справжні та нав’язані Російською Федерацією інтереси

у регіоні. Виходячи з цього, можна припустити, що проект “спільної держави” – це розкол Республіки Молдова та перший етап входження Придністров’я до складу України.

Змодельовано, що відбуватиметься у разі реалізації подібного проекту з Україною. У даному контексті існує необхідність звернутися до теорії Новоросії, якої дотримується російський науковець Є.Морозов [14]. На його думку, Придністров’я є проектом, спрямованим на консолідацію людей і територій, що тяжіють до російського культурного простору. Новоросія являє собою нове пасіонарне ядро “Великої Росії”. Опираючись на цю теорію, яка доводить існування такої території і передбачає потужний прихований потенціал населення цієї частини історично “Великої Росії”, придністровський проект (який містить державний, економічний і політичний аспекти і базується на російській культурі) може стати початковим етапом проекту Новоросійського. В основі останнього перебуває твердження, що російська нація є динамічною системою російських субетносів. В історії Росії періодично триває зміна системоутворюючого субетносу. Політолог вважає, що субетнічна модель відкриває таємницю походження і розвитку Російської цивілізації, сутність якої – циклічний процес. Так, зокрема, Карпаторуський субетнос формує субетнос червоноруський, а той – малоросійський. Те ж саме триває і з великоросами. Росія ніби переміщується у своєму просторі, і нині вона перебуває у Новоросії тобто південно–східних регіонах України і Придністров’ї.

Таким чином, на пострадянському просторі ніби триває боротьба київського і московського регіональних культурних проектів. Сучасна Україна, як вважає московський теоретик, внутрішньо роз’єднана соціально–економічними і культурними суперечностями на чотири зони, власне, Україну (Малоросію), Галичину (Червону Русь), Закарпаття (Карпатську Русь) і на південному сході – Новоросію, яка нині перебуває у пошуках власної національно–культурної ідентичності. Безпосереднє відношення до цього пошуку має Придністров’я, оскільки будучи частиною Новоросії, на практиці відпрацьовує шляхи з утвердження власного державного механізму.

Його успішна реалізація, на думку Е.Морозова, відкриває шлях для старту “Руського світу” – російського культурного проекту зі зміцнення становища і підвищення якісного рівня російської національно–культурної ідентичності, іншими словами, – відродження наддержави, в якій немає місця суверенітету України.

Саме тому Російська Федерація, починаючи з кінця 90–х рр. ХХ ст., постійно ініціює процеси трансформації СНД, оскільки Співдружність, на нашу думку, є головною перепорою на шляху нової російської зовнішньої політики. Для повернення статусу наддержави їй потрібні нові реально працюючі союзи (наприклад, митний) або керовані конфлікти на зразок Придністровського. Російська Федерація нині перебуває у пошуках нової геополітичної цілісності, яку Кремль намагається викарбувати поверх існуючого пострадянського субстрату. Можлива реалізація вищезазначеного сценарію призведе до того, що вона

завершиться по лінії Калінінград – Мінськ – Чернівці – Тирасполь – Севастополь – Донецьк – Луганськ – Харків. Таким чином, створення “спільної держави” – це, умовно стверджуючи, запрограмований територіальний переділ по р. Дністер, тобто новий кордон “Об’єднаної Європи”.

Натомість тодішнє керівництво України сприймало проект “спільної держави” неадекватно його дійсній сутності. В українському парламенті утворилася міжфракційна депутатська група “Придністров’я”. Керівництвом держави розглядалося питання про відправлення до ПМР військового контингенту українських миротворчих сил. Тільки за фактом своєї присутності він створював додаткові умови для зближення Придністров’я та України. У рамках реалізації Меморандуму, 19 червня 1997 року відбувся візит урядової делегації ПМР до Києва [12, с. 1]. У ході візиту обговорювалися питання військового, економічного, торгівельного і культурного співробітництва, зокрема, введення до зони безпеки у районі міста Дубоссари українських миротворчих сил; набуття чинності угоди про прикордонну торгівлю; поліпшення роботи візного консульства України у Придністров’ї та спрощення процедури набуття українського громадянства жителями Придністров’я тощо. Особлива увага з українського боку зосереджувалася на культурному і мовному сприянні українській громаді Придністров’я. В результаті переговорів підписано протокол про торгівельно–економічне, науково–технічне і культурне співробітництво [12, с. 1].

У листопаді 1997 року урядова делегація України на чолі із заступником міністра з надзвичайних ситуацій П.Тимком перебувала у Придністров’ї [13, с. 1]. Зокрема, її прийняв перший заступник Голови уряду ПМР В.Синьов. У ході зустрічі підписано протокол про надання гуманітарної допомоги вугіллям населенню Придністров’я. Таким чином, Україна взяла участь у військовій, економічній і культурній царинах співробітництва з Придністров’ям, що відповідало планам Є.Примакова.

Однак, серйозною суперечкою на шляху реалізації самого Меморандуму стало різне трактування суб’єктами конфлікту поняття “спільна держава”. Республіка Молдова найліпшу модель такої держави вбачала у побудові унітарного державного механізму з наданням автономії Придністров’ю, аналогічно тій, яка вже була надана Гагаузії. Натомість Придністров’я вбачало у “спільній державі” конфедерацію, як проміжний етап на шляху до набуття суверенітету. Внаслідок таких крайніх позицій політичний діалог між суб’єктами конфлікту перервався і план врегулювання Є. Примакова зазнав провалу, а з ним і практична реалізація теорії Новоросії у 1995–1997 рр.

Нині Російська Федерація у силовий спосіб втілює проект Новоросії на території України. Кінцева мета якого – знищення суверенітету України шляхом сепарації її південно–східних областей. Можна припустити, що еволюція проекту передбачатиме “розморожування” Придністровського конфлікту з метою підвищення градусу напруженості у регіоні шляхом входження Придністров’я до складу України. За такого сценарію Придністров’я виступатиме в якості

інструменту остаточного розподілу зони впливу у Східній Європі, що й планував свого часу Є.Примаков. Водночас, триватиме руйнування відомої парадигми про спорідненість трьох братніх народів (українців, білорусів і росіян) і поява нового парадигмального бачення, в якому нішу українців займатимуть новороси. Це, власне, логічний висновок з теорії Новоросії. Українці сприйматимуться, як чужа національно-культурна ідентичність.

Список використаних джерел

1. Меморандум про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова і Придністров'ям // Гомін. – 1997. – 19 травня. – С.1.
2. Протокол согласованных вопросов // Перепелица Г. Конфликт в Приднестровье: причины, проблемы и прогноз развития. – К.: Стилюс, 2001. – С.87.
3. Совместное заявление Президентом Республики Молдова, Российской Федерации и Украины о скорейшем политическом урегулировании Приднестровского конфликта от 19 января 1996 года // Перепелица Г. Конфликт в Приднестровье: причины, проблемы и прогноз развития. – К.: Стилюс, 2001. – С.82–83.
4. Соглашение “О принципах мирного урегулирования вооруженного конфликта в Приднестровском регионе Республики Молдова от 21 июля 1992 года” // Центральный государственный архив Приднестровской Молдавской Республики. – Ф.914. – Оп.1. – Д.2.
5. Візит Президента України // Гомін. – 1997. – 17 березня. – С.1.
6. Візит Л.Кучми до Республіки Молдова // Урядовий кур'єр. – 1997. – 13 березня. – С.1–2.
7. Европеизация и разрешение конфликтов: конкретные исследования европейской периферии // Бруно Копитерс, Майкл Эмерсон. – М.: Изд-во “Весь мир”, 2005. – 312 с.
8. История Приднестровской Молдавской Республики // Под ред. проф. В.Гросула. – Тирасполь: РИО ПГУ, 2001. – Т.2. – Ч.2.
9. Кметь С. Що таке “Новоросія” і як з нею бути // Українська правда. – 2014. – 19 жовтня. – С.1.
10. Марциновський А. “Голос України” про Придністров'я // Гомін. – 1996. – 1 квітня. – С.1.
11. Україна – теж гарант // Гомін. – 1997. – 5 травня. – С.1.
12. Чернега М. Зміцнення зв'язків // Гомін. – 1997. – 30 червня. – С.1.
13. Чернега М. Надала допомогу Україна // Гомін. – 1997. – 1 грудня. – С.1.
14. Морозов Е. Теория новороссии //Режим перегляду: <http://whiteworld.Ruweb.Info>.

References

1. Memorandum pro osnovy normalizacii' vidnosyn mizh Respublikoju Moldova i Prydnistrov'jam // Gomin. – 1997. – 19 travnja. – S.1.
2. Protokol soglasovannyh voprosov // Perepelica G. Konflikt v Pridnestrov'e: prichiny, problemy i prognoz razvitija. – K.: Stilos, 2001. – S.87.
3. Sovmestnoe zajavlenie Prezidentov Respubliki Moldova, Rossijskoj Federacii i Ukrainy o skorejszem politicheskom uregulirovanii Pridnestrovskogo konflikta ot 19 janvarja 1996 goda // Perepelica G. Konflikt v Pridnestrov'e: prichiny, problemy i prognoz razvitija. – K.: Stilos, 2001. – S.82–83.
4. Soglasenie “O principah mirnogo uregulirovanija vooruzhennogo konflikta v Pridnestrovskom regione Respubliki Moldova ot 21 ijulja 1992 goda” // Central'nyj gosudarstvennyj arhiv Pridnestrovskoj Moldavskoj Respubliki. – F.914. – Op.1. – D.2.
5. Vizyt Prezydenta Ukrai'ny // Gomin. – 1997. – 17 bereznja. – S.1.
6. Vizyt L.Kuchmy do Respubliki Moldova // Urjadovij kur'jer. – 1997. – 13 bereznja. – S.1–2.
7. Evropeizacija i razreshenie konfliktov: konkretnye issledovanija evropejskoj periferii // Bruno Kopiters, Majkl Jemerson. – M.: Izd-vo “Ves' mir”, 2005. – 312 s.
8. Istoriija Pridnestrovskoj Moldavskoj Respubliki // Pod red. prof. V.Grosula. – Tiraspol': RIO PGU, 2001. – T.2. – Ch.2.
9. Kmet' S. Shho take “Novorosija” i jak z neju buty // Ukrai'ns'ka pravda. – 2014. – 19 zhovtnja. – S.1.
10. Marcynovs'kyj A. “Golos Ukrai'ny” pro Prydnistrov'ja

// Gomin. – 1996. – 1 kvitnja. – S.1.

11. Ukrai'na – tezh garant // Gomin. – 1997. – 5 travnja. – S.1.
12. Chernega M. Zmicnennja zv'jazkiv // Gomin. – 1997. – 30 chervnja. – S.1.
13. Chernega M. Nadala dopomogu Ukrai'na // Gomin. – 1997. – 1 grudnja. – S.1.
14. Morozov E. Teoryja novorossy // Rezhym peregljadu: <http://whiteworld.Ruweb.Info>.

Pintsak V. I., candidate of political sciences, assistant of new and newest time history department Yuriy Fedkovych Chernivtsy national university (Ukraine, Chernovtsy), pintsak@mail.ua

Geopolitical aspects of E. Primakov's policy in settlement of Transnistrian conflict

Current article is the analysis of the Russian Federation foreign policy concerning Moldova and Ukraine against a background of Ukraine's active actions in the framework of Transnistrian conflict settlement during 1995–1997.

The main purpose of given article is the analysis of Evgeniy Primakov's Transnistrian conflict peace settlement plan and possible consequences of hypothetical enlargement of Ukrainian territories by inclusion Transnistria in its structure.

Such methods of research used by the author as the analysis, synthesis and modeling enable to come to the following conclusion. E.Primakov's peace settlement plan was only a part of Russian general policy of strengthening influence in the region. Transnistrian conflict should be estimated both as the object of a policy and the amplification tool of the Russian Federation influence zone in the Black Sea Coast region. Hypothetical widening of Ukrainian territories by inclusion Transnistria is the threat to its sovereignty.

Keywords: Transnistrian conflict, Ukraine, the Russian Federation, Novorossia (New Russia), “common state”.

Пинцак В. И., кандидат политических наук, ассистент кафедры истории нового и новейшего времени, Черновицкий национальный университет им. Юрия Федьковича (Украина, Черновцы), pintsak@mail.ua

Геополитические аспекты политики Е. Примакова в урегулировании Приднестровского конфликта

На фоне рассмотрения активизации действий Украины в урегулировании Приднестровского конфликта на протяжении 1995–1997 гг. анализируется внешняя политика Российской Федерации относительно Молдовы и Украины.

Целью данной статьи является анализ плана Евгения Примакова относительно мирного урегулирования Приднестровского конфликта и оценка последствий гипотетического приращения территории Украины путем включения в ее состав Приднестровья.

Использованные автором такие методы исследования, как анализ, синтез, моделирование дают возможность прийти к следующему заключению. План мирного урегулирования Е.Примакова был только частью общей политики усиления российского влияния в регионе. Приднестровский конфликт следует оценивать в качестве объекта политики и, одновременно, инструмента усиления зоны влияния Российской Федерации в Причерноморском регионе. Гипотетическое приращивание территории Украины путем включения Приднестровья в ее состав является угрозой ее суверенитету.

Ключевые слова: Приднестровский конфликт, Украина, Российская Федерация, Новороссия, “общее государство”.

* * *

УДК 327(476)

Польовий Т. Є.
кафедра міжнародних відносин, Інститут історії,
політології та міжнародних відносин,
Прикарпатський національний університет
(Україна, Івано–Франківськ), taraspolo@gmail.com

ЗМІНА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ НА ФОНІ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СЕРЕДИНІ ДЕРЖАВИ (1993–1996 РР.)

Досліджено трансформацію зовнішньополітичного курсу РБ, в період 1993–1996 рр. Висвітлено вплив внутрішньополітичних реалій на формування зовнішньої політики держави. Розкрито зміст договорів укладених білоруською стороною у вказаний період. Проаналізовано перші зовнішньополітичні здобутки О. Лукашенка.

Ключові слова: зовнішня політика, внутрішня політика, РБ, референдум, політичне протистояння, білорусько–російські відносини, зовнішньополітична ізоляція.